

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА. СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА. ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

DOI: 10.34015/2523-4552.2021.4.12
УДК 343.12

*Кузьмічова-Кисленко Є. В.,
кандидат юридичних наук,
старший викладач кафедри кримі-
нального процесу Національної акаде-
мії внутрішніх справ
ORCID: 0000-0003-3212-5652*

ТИМЧАСОВИЙ ДОСТУП ДО РЕЧЕЙ ТА ДОКУМЕНТІВ У ЖИТЛІ ЧИ ІНШОМУ ВОЛОДІННІ ОСОБИ

У статті на підставі результатів аналізу наукової літератури та судової практики розглянуто процесуальні аспекти тимчасового доступу до речей і документів у житлі чи іншому володінні особи. Увагу акцентовано на тому, що в Кримінальному процесуальному кодексі України окремо не визначено процесуальний порядок тимчасового доступу до речей і документів, який може бути пов'язаний з проникненням у житло чи інше володіння особи. Сформульовано висновок, що, постановляючи ухвалу про надання тимчасового доступу до речей та документів, які знаходяться у володінні відповідної особи, слідчий суддя, суд надає дозвіл на санкціонований доступ до житла чи іншого володіння особи виключно з метою тимчасового доступу до відповідних речей та документів. Крім цього, надання особою таких речей і документів може бути здійснений і в добровільному порядку без використання встановленого статтями 159, 160 Кримінального процесуального кодексу України порядку їх отримання.

Ключові слова: *сторони кримінального провадження; тимчасовий доступ до речей і документів; житло; інше володіння особи.*

В статье на основании результатов анализа научной литературы и судебной практики рассмотрены процессуальные аспекты временного доступа к вещам и документам в жилье или другом владении лица. Акцентируется внимание на том, что в Уголовном процессуальном кодексе Украины не предусмотрен процессуальный порядок временного доступа к вещам и документам, который может быть связан с проникновением в жилье или иное владение лица. Сформулирован вывод, что, предоставляя разрешение на временный доступ к вещам и документам, находящимся во владении соответствующего лица, следственный судья, суд предоставляет разрешение на санкционированный доступ к жилью или другому владению лица исключительно в целях временного доступа к соответствующим вещам и документам. Кроме

этого, предоставление лицом таких вещей и документов может осуществляться и в добровольном порядке без использования установленного статьями 159, 160 Уголовного процессуального кодекса Украины порядка их получения.

Ключевые слова: стороны уголовного производства; временный доступ к вещам и документам; жилье; другое владение личности.

Постановка проблеми. Виконання завдань кримінального провадження доволі часто потребує втручання у сферу приватного життя та обмеження конституційних прав і свобод людини. Поміж іншого такі обмеження пов'язані із застосуванням заходів забезпечення кримінального провадження. Новелою Кримінального процесуального кодексу (КПК) України є запровадження інституту тимчасового доступу до речей і документів, що спрямований на підвищення дієвості кримінального провадження. Своєю чергою здійснення такого заходу забезпечення кримінального провадження може частково обмежити права особи, зокрема право на недоторканість житла чи іншого володіння особи.

Постановка завдань. У публікації на підставі аналізу наукової літератури та судової практики буде досліджено процесуальні аспекти тимчасового доступу до речей і документів, що може бути пов'язаний із проникненням у житло чи інше володіння особи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання тимчасового доступу до речей та документів були предметом наукових досліджень таких учених: Ю. П. Аленіна, І. В. Гловюк, Т. О. Козубова, Є. І. Лисаченко, М. А. Погорецького, Д. Б. Сергєєва, О. С. Старенького, Л. Д. Удалової, В. І. Фаринника, С. С. Чернявського та ін.

Попри вагомий доробок зазначених науковців, чимало аспектів проблематики, пов'язаної із цим заходом забезпечення кримінального провадження, залишаються недостатньо дослідженими. Водночас учені неодноразово акцентували на питаннях проведення різних процесуальних дій у житлі чи іншому володінні особи (А. А. Вознюк [1; 2], А. А. Грига [3], А. В. Дуда [4], С. В. Давиденко [5], Д. О. Маврик, В. Ю. Калугін [6] та ін.).

Виклад основного матеріалу дослідження. Відповідно до ст. 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, кожен має право на повагу до свого приватного й сімейного життя, житла та кореспонденції. Органи державної влади не можуть втручатися в реалізацію цього права, за винятком випадків, коли втручання здійснюють на підставі закону й воно є необхідним у демократичному суспільстві в інтересах національної та громадської безпеки чи економічного добробуту країни, для запобігання заворушенням чи злочинам, захисту здоров'я чи моралі або захисту прав і свобод інших осіб [7].

Згідно з ч. 1 ст. 233 КПК України, ніхто не має права проникнути до житла чи іншого володіння особи з будь-якою метою, інакше як лише за добровільною згодою особи, що ними володіє, або на підставі ухвали слідчого судді, крім випадків, уста-

новлених частиною третьою ст. 233 цього Кодексу [8].

Водночас задля досягнення мети кримінального провадження відбуваються обмеження прав людини, зокрема обмеження права на недоторканість житла чи іншого володіння особи. Це відбувається під час проведення слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій, серед яких тимчасовий доступ до речей і документів.

З метою підвищення дієвості кримінального провадження чинний КПК України передбачає право сторін кримінального провадження ознайомитися з речами й документами, зробити копії, вилучити (здійснити виїмку), які знаходяться у володінні фізичної або юридичної особи, зокрема провести зазначені дії в житлі або іншому володінні особи.

Водночас застосування заходів забезпечення кримінального провадження обумовлене обов'язком сторони обвинувачення довести низку визначених кримінальним процесуальним законом обставин, які виправдовують потреби досудового розслідування в такому втручанні в конституційні права та свободи людини [9].

Кримінальний процесуальний кодекс України містить положення, які регулюють підстави та загальний порядок тимчасового доступу до речей і документів, проте окремо не передбачає проведення такого заходу забезпечення в житлі чи іншому володінні особи, як, наприклад, проведення огляду, обшуку, слідчого експерименту в житлі або іншому володінні особи.

Тимчасовий доступ до речей та документів не є слідчою (розшуковою) дією, а є заходом забезпечення

кримінального провадження, виконання якого спрямоване на досягнення дієвості провадження. Однак його можна розглядати як певний спосіб збирання доказів у кримінальному провадженні, коли в інший спосіб отримати докази неможливо, зокрема, потреба в проведенні яких може виникнути також під час втручання в приватну власність особи.

У контексті ст. 159 КПК України тимчасовий доступ до речей та документів – це один із видів заходів забезпечення кримінального провадження, який полягає в наданні стороні кримінального провадження особою, у володінні якої знаходяться такі речі й документи, можливості ознайомитися з ними, зробити їх копії та вилучити їх (здійснити їх виїмку).

На думку І. В. Гловюк, тимчасовий доступ до речей і документів – це захід забезпечення кримінального провадження, що полягає в зобов'язанні особи, яка володіє речами й документами, надати стороні кримінального провадження можливість ознайомитися з ними, зробити їх копії та, у разі прийняття відповідного рішення слідчим суддею, судом, вилучити їх (здійснити виїмку) [10, с. 293].

Натомість Є. І. Лисаченко визначає, що тимчасовий доступ до речей і документів є заходом процесуального примусу, пов'язаного з втручанням у права та свободи особи щодо права власності, що обумовлено потребами досудового розслідування [11, с. 216].

Тимчасовий доступ до речей і документів здійснюють на підставі ухвали слідчого судді, суду (ч. 2 ст. 159 КПК України).

Водночас слід зосередити увагу на наданні речей і документів осо-

бою, у володінні якої вони знаходяться в добровільному порядку. Із цього приводу Верховний Суд колегією суддів Другої судової палати Касаційного кримінального суду, розглянувши справу № 761/480/19, дійшов такого висновку: якщо потерпілий на запит органу досудового розслідування добровільно надає документи, що містять доказову інформацію, то звернення до слідчого судді для отримання ухвали про тимчасовий доступ до речей та документів у цьому випадку необов'язкове.

Верховний Суд мотивує позицію тим, що, відповідно до ст. 93 КПК України, збирання доказів здійснюють сторони кримінального провадження, потерпілий, представник юридичної особи, щодо якої здійснюють провадження, у порядку, передбаченому цим Кодексом. Сторона обвинувачення здійснює збирання доказів шляхом проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій, витребування та отримання від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, службових і фізичних осіб, речей, документів, відомостей, висновків експертів, висновків ревізій та актів перевірок, проведення інших процесуальних дій, передбачених цим Кодексом.

У межах кримінального провадження правом витребувати від будь-якої особи необхідні речі, документи, відомості тощо наділений слідчий.

Це право передбачене ч. 2 ст. 40 КПК України, що містить перелік повноважень слідчого, до якого, з огляду на п. 9, віднесено й право на звернення із запитом до державних органів, юридичних і фізичних осіб задля отримання речей, документів,

відомостей, необхідних для здійснення досудового розслідування, а в разі ненадання такої інформації в добровільному порядку – з використанням встановленого ст. 159, 160 КПК України механізму їх отримання [12].

Відповідно до ч. 1 ст. 160 КПК України, сторони кримінального провадження мають право звернутися до слідчого судді під час досудового розслідування чи суду під час судового провадження з клопотанням про тимчасовий доступ до речей і документів, за винятком зазначених у ст. 161 КПК України.

У частині другій цієї статті визначено вимоги до клопотання про тимчасовий доступ до речей та документів, з яким звертається сторона кримінального провадження. Зокрема, у такому клопотанні має бути зазначено: стислий виклад обставин кримінального правопорушення, у зв'язку з яким подають клопотання; правову кваліфікацію кримінального правопорушення із зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність; речі й документи, тимчасовий доступ до яких планують отримати; підстави вважати, що речі й документи знаходяться або можуть знаходитися у володінні відповідної фізичної або юридичної особи; значення речей і документів для встановлення обставин у кримінальному провадженні; можливість використання як доказів відомостей, що містяться в речах і документах, та неможливість іншими способами довести обставини, які передбачають довести за допомогою цих речей і документів, у випадку подання клопотання про тимчасовий доступ до речей та документів, що містять охоронювану законом таємницю;

обґрунтування необхідності вилучення речей та оригіналів або копій документів, якщо відповідне питання порушує сторона кримінального провадження.

З огляду на зміст положень ч. 1 ст. 86, ч. 2 і 3 ст. 93 КПК, застосування стороною кримінального провадження такого способу збирання доказів, як вилучення речей чи документів (ч. 7 ст. 163), під час отримання доступу до речей і документів можуть здійснювати у випадках, якщо: 1) особа, у володінні якої знаходяться речі або документи, не бажає добровільно передати їх стороні кримінального провадження або є підстави вважати, що вона не здійснить таку передачу добровільно після отримання відповідного запиту чи намагатиметься змінити або знищити відповідні речі або документи; 2) речі й документи, згідно зі ст. 162 КПК України, містять охоронювану законом таємницю і таке вилучення необхідне для досягнення мети застосування цього заходу забезпечення. В інших випадках сторона кримінального провадження може витребувати й отримати речі або документи за умови їх добровільного надання володільцем без застосування процедури, передбаченої главою 15 КПК України [13].

Обґрунтовуючи необхідність проведення тимчасового доступу до речей та документів, сторони кримінального провадження повинні довести, що є підстави вважати, що такі речі й документи знаходяться або можуть знаходитися у володінні відповідної фізичної або юридичної особи.

У сторін кримінального провадження, які звертаються з клопотанням, здебільшого не постає

питання, де саме повинні знаходитися відповідні речі й документи і хто є володільцем таких речей та документів. Наприклад, зрозуміло, що медична документація (історії хвороби, довідки, висновки тощо) знаходяться в певному медичному закладі, статутні та реєстраційні документи, договори, накази, розпорядження, особові справи – у комунальних підприємствах, інформація про зв'язок, абонента, надання телекомунікаційних послуг, зокрема отримання послуг, їх тривалості, змісту, маршрутів передавання – в операторів і провайдерів телекомунікацій тощо.

Норми ст. 161 КПК України регламентують, що речами й документами, до яких заборонено доступ, є: 1) листування або інші форми обміну інформацією між захисником і його клієнтом чи будь-якою особою, яка представляє його клієнта, у зв'язку з наданням правової допомоги; 2) об'єкти, які додані до такого листування або інших форм обміну інформацією.

Відповідно до ч. 1 ст. 165 КПК України, особа, яка зазначена в ухвалі слідчого судді, суду про тимчасовий доступ до речей і документів як володільць речей або документів, зобов'язана надати тимчасовий доступ до визначених в ухвалі речей і документів особі, зазначеній у відповідній ухвалі слідчого судді, суду. Частина 4 цієї статті передбачає, що на вимогу володільця особа, яка пред'являє ухвалу про тимчасовий доступ до речей і документів, має залишити копію вилучених оригіналів документів. Копії документів, які вилучають або оригінали яких вилучають, виготовляють з використанням копіювальної техніки, електронних засобів володільця (за його зго-

дою) або копіювальної техніки, електронних засобів особи, що пред'являє ухвалу про тимчасовий доступ до речей і документів.

Отже, здійснення тимчасового доступу до речей і документів, які знаходяться у володінні особи, полягає в тому, що сторони кримінального провадження, яким надано дозвіл на здійснення тимчасового доступу до речей і документів, самостійно досліджують зазначені в ухвалі речі й документи за місцем їх знаходження, самостійно оглядають, виготовляють копії (або з використанням копіювальної техніки, електронних засобів володільця за його згодою), вилучають, якщо таке вилучення дозволено ухвалою слідчого судді, суду. Місцем знаходження таких речей і документів може бути й житло особи, службове, побутове приміщення, інші приміщення, які знаходяться у володінні особи, тощо.

Законодавчо закріплене визначення поняття житла та іншого володіння особи міститься в ст. 233 КПК України, відповідно до якої, житлом особи слід вважати будь-яке приміщення, яке знаходиться в постійному чи тимчасовому володінні особи, незалежно від його призначення та правового статусу, і пристосоване для постійного або тимчасового проживання в ньому фізичних осіб, а також усі складові такого приміщення. Не є житлом приміщення, спеціально призначені для утримання осіб, права яких обмежені за законом. Іншим володінням особи є транспортний засіб, земельна ділянка, гараж, інші будівлі чи приміщення побутового, службового, господарського, виробничого й іншого призначення тощо, які знаходяться у володінні особи.

Верховний Суд колегією суддів Третьої судової палати Касаційного кримінального суду, розглянувши справу № 761/27114/14-к від 24 лютого 2021 року, дійшов висновку, що з метою захисту прав і законних інтересів осіб у кримінальному провадженні в системному тлумаченні ч. 2 ст. 233 КПК України володінням слід вважати фактичне володіння річчю (майном). Тобто фактичне володіння не варто ототожнювати з правом власності. Такий широкий підхід до тлумачення понять «житло», віднесення до «іншого володіння» офісних і службових приміщень, приміщень господарського, виробничого й іншого призначення незалежно від форм власності відповідає і прецедентній практиці Європейського суду з прав людини [14].

Приклад. Дунаєвецький районний суд Хмельницької області задовольнив клопотання про тимчасовий доступ до відеозапису з камери відеоспостереження, що знаходиться в житловому будинку, з можливістю здійснення копії цього відеозапису.

У клопотанні слідчого зазначено, що в АДРЕСА_1, ОСОБА_1, на підґрунті тривалих неприязних відносин, з метою спричинення шкоди, маючи намір на незаконне проникнення до житла та порушення недоторканості житла, діючи умисно, усвідомлюючи суспільно небезпечний характер свого діяння, що полягало в порушенні конституційних прав і свобод громадян України, передбачених ст. 30 Конституції України, відповідно до якої кожному гарантовано недоторканість житла, передбачаючи суспільно небезпечні наслідки та бажаючи їх настання, підійшов, через вікно, незаконно, всупереч волі володільця житлового будинку ОСОБА_2,

проник до однієї з кімнат житлового будинку, чим порушив його конституційне право на недоторканість житла.

Згідно зі ст. 163 КПК України, слідчий суддя, суд постановляє ухвалу про надання тимчасового доступу до речей і документів, якщо сторона кримінального провадження у своєму клопотанні доведе наявність достатніх підстав вважати, що ці речі або документи: 1) знаходяться або можуть знаходитися у володінні відповідної фізичної або юридичної особи; 2) самі по собі або в сукупності з іншими речами й документами кримінального провадження, у зв'язку з яким подається клопотання, мають суттєве значення для встановлення важливих обставин у кримінальному провадженні; 3) не становлять собою або не включають речей і документів, які містять охоронювану законом таємницю.

А тому, з метою всебічного, повного й об'єктивного розслідування зазначеного кримінального правопорушення, збору доказів вчинення невідомою особою жіночої статі кримінального правопорушення, постала необхідність в отриманні доступу до речей та документів, а саме відеозапису з камери відеоспостереження, яка знаходиться в житловому будинку ОСОБА_2 в АДРЕСА_1.

Іншим способом отримати відомості, зазначені вище, неможливо, оскільки вони знаходяться в приватному користуванні фізичної особи [15].

Оскільки тимчасовий доступ до речей і документів не є слідчою (розшуковою) дією, а є заходом забезпечення кримінального провадження, відповідні особи, отримавши дозвіл на тимчасовий доступ до речей і

документів, не мають права самостійно відшукувати речі й документи, проводити огляд у приміщенні фізичної особи, заходити та оглядати інші приміщення, які знаходяться у володінні особи, тощо. Також це стосується випадку, коли орган досудового розслідування намагається легалізувати проведення огляду чи обшуку в житлі або іншому володінні особи, проведеного без ухвали слідчого судді, шляхом подання клопотання про тимчасовий доступ до речей і документів після проведення такого огляду, обшуку, наприклад, з метою вилучення речей і документів. З приводу такого питання Колегія суддів Другої судової палати Касаційного кримінального суду в складі Верховного Суду, розглянувши справу № 623/4131/15-к, дійшла висновку, що клопотання про тимчасовий доступ до володіння особи, подане до суду після обшуку, проведеного без ухвали слідчого судді, не є виконанням обов'язку звернутися з клопотанням про проведення обшуку, що зумовлює недопустимість протоколу обшуку як доказу.

Зокрема, Ухвалою апеляційного суду скасовано вирок місцевого суду від 10 травня 2016 року та закрито кримінальне провадження за обвинуваченням ОСОБА_4 за ч. 1 ст. 263 КК України на підставі п. 3 ч. 1 ст. 284 КПК України, у зв'язку з невстановленням достатніх доказів для доведення його винуватості й вичерпання можливості їх отримання.

Як убачається зі справи, усупереч зазначеним вимогам кримінального процесуального закону, після здійсненого 08 січня 2015 року працівниками правоохоронного органу огляду автомобіля орган досудового розслідування не звернувся з клопотан-

ням про проведення обшуку до слідчого судді, а 12 січня 2015 року подав лише клопотання про тимчасовий доступ до речей і документів, а саме: до автомобіля ОСОБА_4, та ухвалою слідчого судді від 14 січня 2015 року було надано тимчасовий доступ до автомобіля з метою його вилучення для запобігання можливості внесення змін у його технічний стан.

Тобто ухвали слідчого судді про надання дозволу на обшук автомобіля органом досудового розслідування в цій справі отримано не було, у зв'язку з чим апеляційний суд дійшов правильного висновку про здійснення зазначеної слідчої дії з порушенням вимог кримінального процесуального закону, передбачених ч. 2 ст. 237, ч. 2 ст. 233 КПК України.

Колегія суддів погоджується з рішенням суду апеляційної інстанції про недопустимість такого доказу, з огляду на положення ст. 86, 87 КПК України [16].

Вищий спеціалізований суд України в п. 9 Узагальнення судової практики щодо розгляду слідчим суддею клопотань про застосування заходів забезпечення кримінального провадження з розгляду цивільних і кримінальних справ від 7 лютого 2014 року зазначає: аналіз судової практики засвідчує, що застосуванням заходу забезпечення кримінального провадження органи досудового розслідування намагаються досягти мети, яка саме таким заходам не властива. Зокрема, це стосується випадків, коли в клопотанні порушують питання про тимчасовий доступ до речей і документів з метою збирання доказів.

Клопотання слідчих в окремих випадках ґрунтуються на необхідності правомірного доступу й вилу-

чення речей, які можуть бути речовими доказами. Проте поза увагою слідчого, прокурора, слідчого судді залишається та обставина, що збирання доказів, серед яких і речові, відбувається через інститут слідчих дій (зокрема, вилучення під час огляду, проведення обшуку). У таких випадках неправильне розуміння органами досудового розслідування, слідчими суддями положень кримінального процесуального закону фактично зумовлює підміну слідчих дій заходом забезпечення кримінального провадження. Згідно з ч. 4 ст. 132 КПК України, для оцінки потреб досудового розслідування слідчий суддя зобов'язаний врахувати можливість без застосовуваного заходу забезпечення кримінального провадження отримати речі й документи, які можуть бути використані під час судового розгляду для встановлення обставин у кримінальному провадженні. У цьому контексті необхідно враховувати, що речі й документи могли би бути отримані шляхом проведення слідчих дій, тобто без застосування заходів забезпечення кримінального провадження. Крім того, відповідно до ч. 1 ст. 223 КПК України, саме слідчі (розшукові) дії є діями, спрямованими на отримання (збирання) доказів або перевірку вже отриманих доказів у конкретному кримінальному провадженні [17].

Висновки. Підсумовуючи, слід зауважити, що задля досягнення мети кримінального провадження доводиться вдаватися до обмеження прав людини, зокрема її права на недоторканість житла чи іншого володіння особи. За загальним правилом тимчасовий доступ до речей і документів здійснюють на підставі ухвали слідчого судді, суду. Тож,

постановляючи ухвалу про надання тимчасового доступу до речей та документів, що знаходяться у володінні відповідної особи, слідчий суддя, суд надає дозвіл на санкціонований доступ до житла чи іншого володіння особи виключно з метою тимчасового доступу до відповідних речей та документів.

Крім цього, надання особою таких речей і документів може бути

здійснене в добровільному порядку без використання встановленого ст. 159, 160 КПК України порядку їх отримання.

Загалом питання проведення різних процесуальних дій у житлі чи іншому володінні особи в кримінальному провадженні є дискусійними, тому потребують детальнішого дослідження.

Список використаних джерел

1. Вознюк А. А., Грига М. А., Дуда А. В. Порядок проникнення до житла або іншого володіння особи: актуальні проблеми теорії та практики. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2021. № 2 (119). С. 68–82. <https://doi.org/10.33270/01211192.68>
2. Затримання уповноваженою службовою особою: метод. рек. / [А. А. Вознюк, О. С. Осетрова, О. Ю. Хабло, В. В. Бурлака та ін.]; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. С. С. Чернявського. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2019. 64 с.
3. Грига М. А. Деякі процесуальні та тактичні недоліки під час організації і проведення обшуку. *Порівняльно-аналітичне право*. 2020. № 2. С. 195–197.
4. Вознюк А., Дуда А., Арешонков В. Затримання уповноваженою службовою особою в житлі чи іншому володінні особи: актуальні проблеми теорії та практики. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2021. № 4 (121). С. 7–16. <https://doi.org/10.33270/01211214.7>
5. Давиденко С. В., Мавдрік Д. О. Проблеми вдосконалення правового регулювання процедури проведення обшуку слідчим, дізнавачем, прокурором. *Актуальні проблеми держави та права*. 2021. № 90. С. 51–63. <https://doi.org/10.32837/apdp.v0i90.3207>
6. Калугін В. Ю. Правова регламентація невідкладних випадків проникнення до житла чи іншого володіння особи в ході досудового розслідування. Організаційно-правові аспекти досудового слідства. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2020. № 3. С. 159–163. <https://doi.org/10.32850/sulj.2020.3.28>
7. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text.
8. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-1775>
9. Узагальнення практики розгляду слідчими суддями місцевих загальних судів Кіровоградської області клопотань про надання тимчасового доступу до речей і документів, станом на 01 жовтня 2013 року. URL: <https://kra.court.gov.ua/sud1190/150/1564>
10. Гловюк І. В., Андрусенко С. В. Тимчасовий доступ до речей і документів як захід кримінального провадження, спрямований на збирання і оцінку доказів. *Порівняльно-аналітичне право*. 2013. № 3. С. 293–297.
11. Лисаченко Є. І. Про деякі питання регламентації повноважень слідчого судді з розгляду клопотань про тимчасовий доступ до речей і документів. *Вісник кримінального судочинства*. 2019. № 3. С. 215–223.

12. Постанова Верховного суду колегії суддів Другої судової палати Касаційного кримінального суду у справі № 761/480/19 від 06 жовтня 2020 року. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92173613>

13. Про деякі питання здійснення слідчим суддею суду першої інстанції судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб під час застосування заходів забезпечення кримінального провадження: інформаційний лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 05.04.2013 № 223-559/0/4-13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0558740-13#Text>

14. Постанова Верховного суду колегії суддів Третьої судової палати Касаційного кримінального суду у справі № 761/27114/14-к від 24 лютого 2021 року. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95241997>.

15. Рішення у справі № 674/341/20 від 18 березня 2020 року. Реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88290624>

16. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду щодо недопустимості доказів, отриманих внаслідок істотного порушення прав і свобод людини. Рішення внесені до ЄДРСР за період з 2018 року по жовтень 2020 року. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Ogljad_KKS_VS.pdf.

17. Узагальнення судової практики щодо розгляду слідчим суддею клопотань про застосування заходів забезпечення кримінального провадження Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 07.02.2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0001740-14#Text>.

References

Vozniuk, A.A., Hryha, M.A., & Duda, A.V. (2021). Poriadok pronyknennia do zhytla abo inshoho volodinnia osoby: aktualni problemy teorii ta praktyky [The order of penetration into the home or other property of a person: current issues of theory and practice]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoi akademii vnutrishnikh sprav, Scientific Bulletin of the National Academy of Internal Affairs*, 2(119), 68–82. DOI: <https://doi.org/10.33270/01211192.68> [in Ukrainian].

Vozniuk, A.A., Osetrova, O.S., & Khablo, O.Yu. (et al.). (2019). *Zatrymannia upovnovazhenoiu sluzhbovuiu osoboiu [Detention by an authorized official]*. S.S. Cherniavskiy (Eds.). Kyiv: Nats. akad. vnutr. sprav [in Ukrainian].

Hryha, M.A. (2020). Deiaki protsesualni ta taktychni nedoliky pid chas orhanizatsii i provedennia obshuku [Some procedural and tactical shortcomings during the organization and conduct of the search]. *Porivnialno-analitychne pravo, Comparative and analytical law*, 2, 195–197 [in Ukrainian].

Vozniuk, A., Duda, A., & Areshonkov, V. (2021). Zatrymannia upovnovazhenoiu sluzhbovuiu osoboiu v zhytli chy inshomu volodinni osoby: aktualni problemy teorii ta praktyky [Detention by an authorized official in a person's home or other property: current issues of theory and practice]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoi akademii vnutrishnikh sprav, Scientific Bulletin of the National Academy of Internal Affairs*, 4(121), 7–16. DOI: <https://doi.org/10.33270/01211214.7> [in Ukrainian].

Davydenko, S.V., & Mavdryk, D.O. (2021). Problemy vdoskonalennia pravovoho rehu-liuvannia protsedury provedennia obshuku slidchym, diznavachem, prokurorom [Problems of improving the legal regulation of the search procedure by an investigator, coroner, prosecutor]. *Aktualni problemy derzhavy ta prava, Current issues of state and law*, 90, 51–63. DOI: <https://doi.org/10.32837/apdp.v0i90.3207> [in Ukrainian].

Kaluhin, V.Yu. (2020). Pravova rehlementatsiia nevidkladnykh vypadkiv pronyknennia do zhytla chy inshoho volodinnia osoby v khodi dosudovoho rozsliduvannia. Orhanizatsiino-pravovi aspekty dosudovoho slidstva [Legal regulation of urgent cases of intrusion into the home or other property of a person during the pre-trial investigation. Organizational and

legal aspects of pre-trial investigation]. *Pivdenoukrainskyi pravnychi chasopys, South Ukrainian Law Journal*, 3, 159–163. DOI: <https://doi.org/10.32850/sulj.2020.3.28> [in Ukrainian].

Hloviuk, I.V., & Andrusenko, S.V. (2013). Tymchasovy dostup do rechei i dokumentiv yak zakhid kryminalnoho provadzhennia, spriamovanyi na zbyrannia i otsinku dokaziv [Temporary access to things and documents as a measure of criminal proceedings aimed at gathering and evaluating evidence]. *Porivnialno-analitychne pravo, Comparative and analytical law*, 3, 293–297. Retrieved from <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/2488/Holoviuk%20I.V.%2c%20Andrusenko%20S.V..pdf?sequence=1&isAllowed=y> [in Ukrainian].

Lysachenko, Ye.I. (2019). Pro deiaki pytannia rehlamentatsii povnovazhen slidchoho suddi z rozhliadu klopotan pro tymchasovy dostup do rechei i dokumentiv [On some issues of regulation of the powers of the investigating judge to consider requests for temporary access to things and documents]. *Visnyk kryminalnoho sudochynstva, Bulletin of criminal proceedings*, 3, 215–223 [in Ukrainian].

E. Kuzmichova-Kyslenko, *Candidate of Legal Sciences/PhD, Senior Lecturer
Department of Criminal Procedure National Academy of Internal Affairs
ORCID: 0000-0003-3212-5652*

Temporary access to items and documents in housing or other owners

Execution of the tasks of criminal proceedings quite often requires interference in the sphere of private life, restriction of constitutional human rights and freedoms. Among other things, such restrictions are related to the application of measures to ensure criminal proceedings. A novelty of the Criminal Procedure Code of Ukraine is the introduction of the institution of temporary access to things and documents, which is aimed at achieving the objectives of criminal proceedings. But in turn, the implementation of such a measure to ensure criminal proceedings may to some extent limit the rights of the person, in particular, the right to inviolability of the home or other property of the person.

The current Criminal Procedure Code of Ukraine contains provisions governing the grounds and general procedure for temporary access to things and documents, but does not provide for such a security measure in housing or other property of a person, such as inspection, search, investigative experiment in housing or other possession of a person.

Temporary access to things and documents is not an investigative (search) action, but a measure to ensure criminal proceedings, the implementation of which is aimed at achieving the effectiveness of the proceedings. However, it can be seen as a way of gathering evidence in criminal proceedings, when it is not possible to obtain evidence in any other way, including the need to conduct it when interfering with a person's private property.

It is concluded that by granting temporary access to things and documents in the possession of the person concerned and requiring such an event in the home or other possession of the person, the investigating judge, the court grants permission

for authorized access to housing or other property solely for temporary access to relevant items and documents.

In addition, the provision of such things and documents by a person may be carried out on a voluntary basis without the use of the mechanism for obtaining them established by Articles 159 and 160 of the Criminal Procedure Code of Ukraine.

Keywords: *parties to criminal proceedings; temporary access to things and documents; housing; other personal property.*